

Arviointikertomus vuodelta 2024 / Kunnanhallituksen lausunto valtuustolle

TARKLTK 07.05.2025 § 36

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta aloittaa vuoden 2024 arviointikertomuksen valmistelun. Valmistelussa huomioidaan tilintarkastajan havainnot.

Vuoden 2024 arviointikertomuksen työversio on toimitettu oheisaineistona tarkastuslautakunnan jäsenille sähköisen kokouksen puolelle.

Puheenjohtajan
Ehdotus

Tarkastuslautakunta päättää:

- 1) keskustella vuoden 2024 arviointikertomukseen tulevista asioista
- 2) valmistella arviointikertomusta
- 3) sopia valmistelukäytännöstä kokousten ulkopuolella

Tarkastuslautakunta
Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksen.

Tarkastuslautakunta päätti jatkaa arviointikertomuksen valmistelua seuraavassa kokouksessa.

TARKLTK 13.05.2025 § 42

Puheenjohtaja
Ehdotus

Tarkastuslautakunta valmistelee vuoden 2024 arviointikertomusta.

Tarkastuslautakunta
Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksen.

Tarkastuslautakunta päätti jatkaa arviointikertomuksen valmistelua seuraavassa kokouksessa.

TARKLTK 15.05.2025 § 48

Puheenjohtaja
Ehdotus

Tarkastuslautakunta valmistelee vuoden 2024 arviointikertomusta.

Tarkastuslautakunta
Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksen.

Tarkastuslautakunta viimeisteli vuoden 2024 arviointikertomusta.
Sisältöön voidaan tehdä tarvittaessa vähäisiä tarkennuksia.

Lopullinen versio vuoden 2024 arviointikertomuksesta käsitellään
20.5.2025 tarkastuslautakunnan kokouksessa. Lautakunnan jäsenet
allekirjoittavat sähköisesti vuoden 2024 arviointikertomuksen.

TARKLTK 20.05.2025 § 54

Puheenjohtaja
Ehdotus

Tarkastuslautakunta

- 1) päättää vuoden 2024 arviointikertomuksen sisällön
- 2) allekirjoittaa sähköisesti vuoden 2024 arviointikertomuksen
- 3) lähettää vuoden 2024 arviointikertomuksen edelleen
kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi
- 4) ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se antaisi kunnanhallitukselle
tehtäväksi huomioida seuraavan talousarvion valmistelussa ja
tilinpäätöksessä vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitetyt havainnot.

Tarkastuslautakunta
Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksen.

Tarkastuslautakunta päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän
pykälän osalta kokouksessa.

KVALT 27.05.2025 § 53

Tarkastuslautakunta
Ehdotus

Kunnanvaltuusto hyväksyy tarkastuslautakunnan ehdotuksen.

Kunnanvaltuusto
Päätös

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Kaisu Rimpiläinen esitteli
arviointikertomuksen.

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti tarkastuslautakunnan ehdotuksen.

KHALL 21.10.2025 § 215
363/00.02.02/2025

Kunnanjohtaja

Kunnanvaltuusto on 27.5.2025 § 53 hyväksynyt tarkastuslautakunnan
esityksestä vuoden 2024 arviointikertomuksen ja päättänyt antaa
kunnanhallitukselle tehtäväksi huomioida arviointikertomuksessa esitetyt
havainnot talousarviovalmistelussa.

Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon
niistä toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.
Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt arviointikertomuksessaan huomiota
seuraaviin keskeisiin havaintoihin ja johtopäätöksiin.

1) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa taloudesta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, johon pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että talousraportoinnin kokonaisuutta kehitetään yhteistyössä luottamushenkilöiden ja toimialojen kanssa. On linjattava yhdessä, millaista taloustietoa halutaan saada säännöllisesti, esimerkiksi kuukausittain. Tämä parantaa ennakoitavuutta ja päätöksenteon laatua.

Tarkastuslautakunta suosittaa kuntaa kiinnittämään erityistä huomiota reskontran ja maksuliikenteen hoitoon varattuihin henkilöstöresursseihin. Asiatarkastus- ja hyväksymisroolit on syytä määritellä selkeästi, jotta vältetään mahdolliset riskit. Huomionarvoista on, että reskontran ja maksuliikenteen yhdistäminen voi muodostaa vaarallisen työn yhdistelmän, mikä edellyttää asianmukaista työnjakoa ja valvontaa.

Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka kunta varmistaa taloushallinnon riittävät henkilöstöresurssit?

Tarkastuslautakunta suosittaa, että toimialojen ja taloushallinnon välistä yhteistyötä kehitetään. Tällöin voidaan tavoitteellisesti ohjata kestävää kuntataloutta ja päätöksentekoa. Ennakoitavuus on osa vastuullista taloudenhoitoa.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että taloushallinto tekee suunnitelman siitä, kuinka taloudesta viestitään kokouksissa luottamushenkilöille. Talouden toimenpiteistä ja ajankohtaisesta tilanteesta on hyvä raportoida säännöllisesti luottamushenkilöille.

2) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa hallinnon alalta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, johon pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että vaikuttavuuden arviointiin kiinnitetään enemmän huomiota toiminnallisten tavoitteiden mittareita määriteltäessä. Erityisesti laadullisten tavoitteiden mittaamista tulisi kehittää monipuolisemmaksi. Lisäksi suositellaan, että mittareiden seurantaa ja tulosten hyödyntämistä kehittämistyössä vahvistetaan.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaikkien työntekijöiden kanssa käydään kehityskeskustelut ja niistä saatuja palautteita myös hyödynnetään työn kehittämiseen.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että esihenkilötyötä, johtamisen avoimuutta ja työmäärän hallintaa kehitetään määrätietoisesti. Nämä tekijät nousivat esiin mahdollisina kehityskohteina henkilöstöraportissa.

3) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa sivistyksen toimialalta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, joihin pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että lasten ja nuorten kuulemisen määrän sijasta on oleellisempaa kuulemisen laatu ja se, miten lasten ja nuorten näkemykset otetaan huomioon päätöksenteossa. Olisi hyvä avata, millaisia menetelmiä kuulemisissa käytetään ja miten varmistetaan aito osallisuus.

Tarkastuslautakunta suosittaa hankkeiden pitkäaikaisten vaikutusten todentamista ja arviointia. Kuinka varmistetaan, että toteutuneet hankkeet ovat edistäneet eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia käytännössä?

4) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa ympäristö- ja tekniseltä toimialalta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, joihin pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että suoraviivaisten mittareiden lisäksi olisi tärkeää myös arvioida niiden vaikutuksia tavoiteltuihin lopputuloksiin (esim. digitalisaation hyödyt, hiljaisen tiedon siirtymisen onnistuminen, ruokahävikin kokonaisvaikutus).

Tarkastuslautakunta suosittaa, että laadullisia arviointeja ja mittareita harkitaan otettavan käyttöön tulevaisuudessa.

5) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa yleisesti kunnan toiminnasta huomioitavaksi:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että konkreettisten tavoitteiden ja mittareiden lisäksi laadulliset näkökohdat toteutuvat käytännössä jokaisella toimialalla. Lisäksi avoimuus toteutettujen toimenpiteiden ja ohjelmien sisällöstä voisi lisätä ymmärrystä ja luottamusta tehtyyn työhön. Jatkuva arviointi ja kehittäminen ovat avainasemassa.

Tarkastuslautakunta haluaa huomauttaa, että kunnan henkilöstöllä on oltava päivittäisen työn lisäksi myös aikaa kehittämistyölle.

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa valtuustolle seuraavan lausunnon vuoden 2024 arviointikertomuksessa mainittuihin huomioihin:

1) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa taloudesta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, johon pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että talousraportoinnin kokonaisuutta kehitetään yhteistyössä luottamushenkilöiden ja toimialojen kanssa. On linjattava yhdessä, millaista taloustietoa halutaan saada säännöllisesti, esimerkiksi kuukausittain. Tämä parantaa ennakoitavuutta ja päätöksenteon laatua.

Vastaus:

Valtuustokauden alkaessa valtuutetuille lähetettiin kysely talouden raporttien sisällöstä ja siitä mitä taloustietoa valtuutetut kaipaavat. Vastauksissa tuli vain esitys, jossa tuotiin esimerkkinä Kalajoen malli kuukausiraportoinnista. Tämän pohjalta valmisteltiin 1-7/2025 vastaavanlainen kuukausiraportti, joka toimitettiin valtuutetuille sekä tarkastuslautakunnalle. Valtuutetuille on toimitettu myös 1-6/2025 osavuosikatsaus. Talousjohtaja on esitellyt 26.8. 1-6/2025 luvut, loppuvuoden ennusteluvut sekä verojen ja valtionosuuksien ennusteluvut koko vuodelle 2025.

Tarkastuslautakunta suosittaa kuntaa kiinnittämään erityistä huomiota reskontran ja maksuliikenteen hoitoon varattuihin henkilöstöresursseihin. Asiatarkastus- ja hyväksymisroolit on syytä määritellä selkeästi, jotta vältetään mahdolliset riskit. Huomionarvoista on, että reskontran ja maksuliikenteen yhdistäminen voi muodostaa vaarallisen työn yhdistelmän, mikä edellyttää asianmukaista työnjakoa ja valvontaa.

Vastaus:

Talouspalvelut ovat tällä hetkellä Kuntalaskennan hoidossa kirjanpidon, reskontrien ja maksuliikenteen osalta. Näitä osa-alueita hoitavat erikseen nimetyt asiantuntijat. Kunnassa on käynnissä paraikaa talouspalveluiden kilpailutus, jossa auttaa konsulttiyhtiö Sofigate Oy. Tavoitteena on, että vuoden 2026 alusta lukien edellä mainitut talouspalveluiden osa-alueet ovat ulkopuolisen palveluntuottajan hoidossa. Talouspalveluiden järjestelmänä säilyy kunnan lisensoima Raindance Kuntamalli-ohjelma. Palveluntuottaja tulee käyttämään kunnan hankkimaa ohjelmaa.

Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka kunta varmistaa taloushallinnon riittävät henkilöstöresurssit?

Vastaus:

Talouspalveluiden hankkiminen ulkopuoliselta palveluntuottajalta ratkaisee jatkuvat henkilöstövajeet. Tämän lisäksi kunnassa tulee olla ainakin 2 henkilöä talousjohtajan lisäksi hoitamassa talousraportointia, kuukausiraportointia, osavuosikatsauksia, ennusteita sekä talousarvion laadintaa, joka jää kokonaan kunnan omaksi toiminnoksi. Tilinpäätöksessä kunnalla on vastuualueita, joita ulkopuolinen palveluntuottaja ei voi hoitaa samoin kuin tilinpäätöskirjan kasaaminen on taloustiimin vastuulla. Myös rahoitus ja kassanhallinta jää kunnan hoidettavaksi.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että toimialojen ja taloushallinnon välistä yhteistyötä kehitetään. Tällöin voidaan tavoitteellisesti ohjata kestävää kuntataloutta ja päätöksentekoa. Ennakoitavuus on osa vastuullista taloudenhoitoa.

Vastaus:

Toimialojen talousennusteet ovat uusi raportointimuoto, jota valmistellaan yhdessä toimialojen kanssa.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että taloushallinto tekee suunnitelman siitä, kuinka taloudesta viestitään kokouksissa luottamushenkilöille. Talouden toimenpiteistä ja ajankohtaisesta tilanteesta on hyvä raportoida säännöllisesti luottamushenkilöille.

Vastaus:

Valtuuston puheenjohtajan kanssa on suunniteltu talousraportoinnin toteuttamismallia. Edelliskauden valtuutetuilta on saatu positiivista palautetta siitä, että kuukausittaiset talousraportit lähetetään valtuustolle niiden valmistuttua eikä vasta siinä vaiheessa, kun hallituksen kokoukset ja valtuuston kokoukset pidetään. Kokousaikataulujen johdosta valtuustolle esitettävät kuukausittaiset talousluvut ja osavuosikatsaukset ovat yleensä kaksi kuukautta myöhässä eikä tämä ole ennakoitavuuden ja ajantasaisuuden vuoksi hyvä asia. Tämän vuoksi valtuuston puheenjohtajan kanssa on sovittu, että kuukausiraportit toimitetaan heti niiden valmistuttua valtuutetuille sähköpostitse. Toimialojen ennusteet pyritään tekemään vastaavalla kierrolla kuin osavuosikatsaukset eli 3 kertaa tilikauden aikana. Tilikauden lopussa ennusteita ja osavuosikatsauksia ei tehdä vaan tilinpäätöksessä esitetään koko vuoden kertymäluvut.

2) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa hallinnon alalta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, johon pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että vaikuttavuuden arviointiin kiinnitetään enemmän huomiota toiminnallisten tavoitteiden mittareita määriteltäessä. Erityisesti laadullisten tavoitteiden mittaamista tulisi kehittää monipuolisemmaksi. Lisäksi suositellaan, että mittareiden seurantaa ja tulosten hyödyntämistä kehittämistyössä vahvistetaan.

Vastaus:

Vaikuttavuuden arvioinnin vahvistaminen on tärkeä osa toiminnan kehittämistä. Hallinnon toimiala kehittää talousarvio 2026 laadinnan yhteydessä toiminnallisia tavoitteita tarkastuslautakunnan suosittelemaan suuntaan hallinnon vastuualueiden päälliköiden ja tulosyksiköiden avainhenkilöiden yhteispalaverissa. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista, että kuntastrategian hyväksynnän jälkeen taloussuunnittelusta ja -seurannasta vastaava ohjeistaa kaikkia toimialoja tavoitteiden laadinnassa toimielinten ja Kuntaliiton ohjeiden ja suositusten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaikkien työntekijöiden kanssa käydään kehityskeskustelut ja niistä saatuja palautteita myös hyödynnetään työn kehittämiseen.

Vastaus:

Kehityskeskustelut ovat tärkeä osa henkilöstöjohtamista ja toiminnan kehittämistä. Tavoitteena on varmistaa, että ne käydään säännöllisesti kaikkien työntekijöiden kanssa ja että niissä esiin nousevaa palautetta hyödynnetään aktiivisesti työn ja toimintatapojen kehittämisessä.

Vuonna 2025 on otettu käyttöön sähköinen kehityskeskustelulomake. Lomake on laadittu yhteistyössä esihenkilöiden kanssa. Esihenkilöt on perehdytetty lomakkeen käyttöön ja intraan on laadittu uudet ohjeet kehityskeskustelun prosessista. Ohjeita ja lomaketta päivitetään saadun palautteen perusteella. Johtoryhmä käsittelee käytyjen kehityskeskusteluiden määrää.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että esihenkilötyötä, johtamisen avoimuutta ja työmäärän hallintaa kehitetään määrätietoisesti. Nämä tekijät nousivat esiin mahdollisina kehityskohteina henkilöstöraportissa.

Vastaus:

Esihenkilötyötä, johtamisen avoimuutta ja työmäärän hallintaa kehitetään henkilöstöraportin havaintojen pohjalta määrätietoisesti. Vuonna 2025 otetaan käyttöön sähköisiä palveluja ja toimintatapoja esihenkilötyön tueksi. Syksyllä 2025 esihenkilöille järjestetään kolme työkykyjohtamisen työpajaa, työpajatyöskentelyn tavoitteena on kirkastaa aktiivisen tuen toimintamallin päivytystä. Toimintamalliin tuodaan muun muassa työuran ja itsensä johtamisen työvälineitä.

3) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa sivistyksen toimialalta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, joihin pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että lasten ja nuorten kuulemisen määrän sijasta on oleellisempaa kuulemisen laatu ja se, miten lasten ja nuorten näkemykset otetaan huomioon päätöksenteossa. Olisi hyvä avata, millaisia menetelmiä kuulemisissa käytetään ja miten varmistetaan aito osallisuus.

Vastaus:

Kuulemisia on toteutettu erilaisin tavoin. Asiasta riippuen kuuleminen on voinut olla edustuksellista (lasten parlamentti, nuorisovaltuusto tai oppilaskunta) tai sitten vastauksia on kerätty suoraan lapsilta ja nuorilta. Lapsivaikutusten arviointi on tehty kahdesta eri asiasta. Se, miten lasten ja nuorten näkemykset otetaan huomioon päätöksenteossa riippuu päätöstä tekevästä lautakunnasta, hallituksesta tai valtuustosta.

Tarkastuslautakunta suosittaa hankkeiden pitkäaikaisten vaikutusten todentamista ja arviointia. Kuinka varmistetaan, että toteutuneet hankkeet ovat edistäneet eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia käytännössä?

Vastaus:

Hankkeiden pitkäaikaisia vaikutuksia seurataan hyvinvointisuunnitelman, -kertomuksen sekä erilaisten mittareiden (kouluterveyskysely, TEA-viisari) avulla. Hankkeilla on ohjausryhmä, joka seuraa hankkeen edistymistä, kerää asiakaspalautetta ja arvioi hankkeen edistymistä. Hankkeista tehdään raportti ja myös rahoittaja arvioi hankkeen toteutumista. Hankkeissa kehitettyjen toimintamallien pysyvä käyttöönotto edellyttää päätöksiä, joilla kohdennetaan resursseja toiminnan jatkamiseen.

4) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa ympäristö- ja tekniseltä toimialalta tarkasteltavaksi seuraavat huomiot, joihin pyydämme kommenttia:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että suoraviivaisten mittareiden lisäksi olisi tärkeää myös arvioida niiden vaikutuksia tavoiteltuihin lopputuloksiin (esim. digitalisaation hyödyt, hiljaisen tiedon siirtymisen onnistuminen, ruokahävikin kokonaisvaikutus).

Vastaus:

Digitalisaatiosta arvioimme olevan pelkästään hyötyä. Esimerkiksi paperin käyttö on toimistoissa merkittävästi vähentynyt, kun mm. rakennusvalvonnan arkisto on lähes täysin sähköinen. Lisäksi esim. ohjelmistojen uusimisella edistetään paperittomuutta ja toisaalta parannetaan tehokkuutta. Hiljaisen tiedon siirtymisen varmistamisessa ollaan onnistuttu hyvin. Mikäli mahdollista, olemme aina rekrytoineet seuraajan kuukausia ennen edellisen tehtävän hoitajan pois jääntiä. Edellä mainittu koskee erityisesti strategisesti tärkeitä tehtäviä eli esim. vastuualueen ja tulosityksiköiden vetäjiä. Ruokahävikin pienuudella on merkittävä taloudellinen merkitys. Ruokahävikin vähenemiseen vaikuttaa moni asia mm. ruuan laadukkuus. Kouluryhmätyöryhmä on varmasti osaltaan vaikuttanut hävikin määrän pienemiseen. Merkittävää on myös hävikin jakaminen heikompiosaisten tarpeisiin, jolloin saadaan yhteiskunnallisesti tärkeää asiaa edistettyä.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että laadullisia arviointeja ja mittareita harkitaan otettavan käyttöön tulevaisuudessa.

Vastaus:

Tämä huomioidaan vuoden 2026 talousarvion laadinnan yhteydessä.

5) Tarkastuslautakunta on päättänyt nostaa yleisesti kunnan toiminnasta huomioitavaksi:

Tarkastuslautakunta suosittaa, että konkreettisten tavoitteiden ja mittareiden lisäksi laadulliset näkökohdat toteutuvat käytännössä jokaisella toimialalla. Lisäksi avoimuus toteutettujen toimenpiteiden ja ohjelmien sisällöstä voisi lisätä ymmärrystä ja luottamusta tehtyyn työhön. Jatkuva arviointi ja kehittäminen ovat avainasemassa.

Vastaus:

Tarkastuslautakunnan esiin nostamat laadulliset näkökulmat ovat tärkeä osa toiminnan vaikuttavuuden arviointia. Tavoitteena on varmistaa, että ne sisältyvät käytännön toteutukseen kaikilla toimialoilla. Avoimuutta toimenpiteiden sisällöstä vahvistetaan viestinnän keinoin, ja jatkuva arviointi sekä kehittäminen ovat keskeisiä osia toiminnan kehittämisessä.

Tarkastuslautakunta haluaa huomauttaa, että kunnan henkilöstöllä on oltava päivittäisen työn lisäksi myös aikaa kehittämistyölle.

Vastaus:

On tärkeää, että kehittämistyölle on riittävästi aikaa myös arjen työtehtävien rinnalla. Kehittämisen mahdollistaminen on tärkeä osa henkilöstön työhyvinvointia ja toiminnan jatkuvaa parantamista, ja siihen tulee kiinnittää huomiota osana johtamista ja resurssien suunnittelua kuntastrategian jälkeen laadittavissa suunnitelmissa. Myös säännöllinen hanketyö ja koulutukset ovat tapa arjen kehittämistyön lisäksi toteuttaa täsmäytettyä kehittämistyötä. Kehittämistyö pyritään huomioimaan myös henkilöstön mitoituksessa.

Kunnanhallitus
Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kasvatusjohtaja Ville Manninen oli asiantuntijana asian käsittelyn aikana ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.